

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Ndob/38/2024
Identifikačné číslo spisu:	2324201427
Dátum vydania rozhodnutia:	23.10.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:2324201427.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej a JUDr. Eriky Čanádyovej v spore žalobkyň 1) Marvin Management, s.r.o., Na písku 153, Lochkov, 154 00 Praha 5, Česká republika, IČO: 066 60 592, 2) Worldwide Facility Progress a.s., Na záhonech 874/34, Michle, 141 00 Praha 4, Česká republika, IČO: 142 34 599, zastúpených spoločnosťou HAVEL & PARTNERS s.r.o. advokátska kancelária, Žitkova 7803/9, Bratislava, IČO: 36 856 584, proti žalovaným 1) EAPD, s.r.o., Fialkova 8, Tomášov, IČO: 47 238 151, 2) X. O., narodenému XX. júna XXXX, O., U., 3) PHARIUS, s.r.o., Šafárikova 3178/31A, Galanta, IČO: 47 694 483, o určenie neúčinnosti právnych úkonov, o nesúhlase Mestského súdu Bratislava III s postúpením veci, takto

rozhodol:

P r í s l u š n ý m súdom na prejednanie a rozhodnutie sporu j e Okresný súd Galanta.

Odôvodnenie

1. Žalobou podanou na Okresnom súde Galanta (dňa 9. apríla 2024) sa žalobkyňa 1) a 2) domáhala určenia, že zmluva o zriadení záložného práva, na základe ktorej bolo zriadené záložné právo pre pohľadávku žalovanej 1), bližšie špecifikovanú v predmetnej žalobe, je voči žalobkyni 1) a žalobkyni 2) neúčinná. Domáhali sa tiež určenia, že darovacia zmluva, na základe ktorej bol dňa 31. mája 2023 povolený vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXXX pre okres Banská Bystrica, obec Donovaly, katastrálne územie L., v prospech žalovanej 2), je voči žalobkyni 1) a 2) neúčinná. Zároveň žiadali určiť, že zmluvy, na základe ktorých bol povolený vklad vecného bremena - právo doživotného užívania v prospech žalovanej 2) k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXXX pre okres Banská Bystrica, obec Donovaly, katastrálne územie L., je voči žalobkyni 1) a 2) neúčinná. Žiadali tiež určenie, že kúpna zmluva, na základe ktorej bol dňa 22. decembra 2023 povolený vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXXX pre okres Banská Bystrica, obec Donovaly, katastrálne územie L., v prospech žalovanej 3), je voči žalobkyni 1) a 2) neúčinná. O nároku na náhradu trov konania navrhli rozhodnúť tak, že súd prizná žalobkyni 1) a 2) spoločne a nerozdielne nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Okresný súd Galanta postúpil spor Mestskému súdu Bratislava III s odôvodnením, že je kauzálny príslušným súdom na prejednanie a rozhodnutie sporu, pretože sa jedná o obchodnoprávny spor a pre obvod Krajského súdu v Bratislave je na konanie podľa § 22 písm.

a) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) príslušný Mestský súd Bratislava III .

2. Mestský súd Bratislava III s postúpením sporu nesúhlasil a postupom podľa § 43 ods. 2 CSP predložil vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o nesúhlase s postúpením veci z dôvodu, že v spore nie je založená kauzálna príslušnosť Mestského súdu Bratislava III, pretože sa jedná o spor občianskoprávny. Poznamenal, že Okresný súd Galanta bližšie neuviedol, na základe čoho dospel k záveru, že sa jedná o obchodnoprávny spor. Podľa Mestského súdu Bratislava III, v predmetnom spore sa žalobkyne domáhajú určenia neúčinnosti právnych úkonov, a to zmluvy o zriadení záložného práva uzatvorenej medzi dlžníkom a žalovanou 1), zmluvy o zriadení vecného bremena uzatvorenej medzi dlžníkom a žalovanou 2), darovacej zmluvy uzatvorenej medzi dlžníkom a žalovanou 2) a kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi žalovanou 2) a žalovanou 3), a to všetko vo vzťahu ku konkrétnej nehnuteľnosti, ktorú pôvodne vlastnil dlžník žalobkyne 1) a 2), ktorým je X. O., narodený XX. P. XXXX, bytom v U., Q. XXX/XX /otec žalovaného 2)/. Hoci v konaní vystupujú prevažne právnické osoby - obchodné spoločnosti, v danom prípade nejde o záväzkové vzťahy medzi podnikateľmi. Pretože sa v danej veci nejedná o spor podľa druhej časti zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ObZ“), prípadne o spor zo záväzkového vzťahu, ktorý možno podľa ustanovení § 261 a § 262 ObZ považovať za obchodný záväzkový vzťah (podľa tretej časti Obchodného zákonníka), nemôže sa jednať o obchodnoprávny spor. Naopak, keďže žalobkyne sa žalobou domáhajú voči žalovaným 1) až 3) nároku podľa príslušných ustanovení zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), a to určenia neúčinnosti ukracujúcich úkonov, ktorými došlo k zriadeniu záložného práva, zriadeniu vecného bremena a napokon i prevodu konkrétnej nehnuteľnosti pôvodne vlastnenej dlžníkom - fyzickou osobou, predmetom sporu je občianskoprávny nárok a jedná sa občianskoprávny spor.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd SR“ alebo „najvyšší súd“) ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Galanta a Mestskému súdu Bratislava III podľa ust. § 43 ods. 2 CSP preskúmal vec a dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením veci Okresným súdom Galanta je dôvodný.

4. Podľa ust. § 36 ods. 1 a 2 CSP, konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania, takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

5. Podľa ust. § 40 CSP v znení účinnom od 1. júla 2023, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednania sporu.

6. Podľa ust. § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

7. Podľa ust. § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

8. Podľa ust. § 12 ods. 1 CSP, na konanie v prvej inštancii je príslušný okresný súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Podľa ust. § 13 CSP, na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

10. Podľa § 14 CSP, všeobecným súdom fyzickej osoby je súd, v ktorého obvode má fyzická osoba adresu trvalého pobytu.

11. Podľa ust. § 15 ods. 1 CSP, všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v ktorého obvode má právnická osoba adresu sídla.

12. Podľa ust. § 2 ods. 9 zákona o sídlach a obvodoch súdov, sídlom Okresného súdu Galanta je mesto

Galanta; jeho územný obvod tvorí územný obvod okresov Galanta a Šaľa.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky po dôkladnom preskúmaní predloženého spisového materiálu dospel k záveru, že v danom prípade ide o sporovú vec občianskoprávnej povahy. Z obsahu žaloby a jej príloh je zrejmé, že žalobkyňa 1) a 2) sa domáhali voči žalovaným 1) až 3) určenia neúčinnosti právnych úkonov ukracujúcich veriteľa podľa ust. § 42a a nasl. OZ. Žalobkyňami 1) a 2) sú personálne prepojené obchodné spoločnosti, ktorých spoločným dlžníkom je X. O., narodený XX. P. XXXX, bytom Q. XXX/XX, U.. Dlžník v snahe ukrátiť svojich veriteľov /žalobkyňu 1) a 2)/ zaťažil svoje nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX, nachádzajúce sa v obci Donovaly, katastrálne územie L., Okres Banská Bystrica, záložným právom v prospech jemu spriaznenej obchodnej spoločnosti - žalovanej 1). Súčasne na nehnuteľnostiach zriadil vecné bremeno spočívajúce v práve doživotného užívania nehnuteľnosti v prospech žalovaného 2), ktorým bol syn dlžníka. S cieľom zmarit' uspokojenie predmetných pohľadávok žalobkyne 1) a žalovaného 2), dlžník následne žalovanému 2) nehnuteľnosti daroval a žalovaný 2) darované nehnuteľnosti predal žalovanej 3). Zmienené úkony boli realizované medzi navzájom spriaznenými osobami a v krátkom čase v úmysle ukrátiť uspokojenie pohľadávok veriteľa - žalobkyne 1) a žalovaného 2). Zároveň žalobkyňa 1) uzatvorila s obchodnými spoločnosťami, ktoré boli bioplynovými stanicami dohody o vzdaní sa časti záväzku a o uznaní záväzku, na základe ktorých vznikol každej bioplynovej stanici dlh voči žalobkyňi 1), pričom dlžník bol spoločníkom a konateľom bioplynových staníc. Pohľadávky žalobkyne 1) z predmetných dohôd boli zabezpečené vlastnými zmenkami v prospech žalobkyne 1), ktorých avalom je okrem iných aj dlžník. K dobrovoľnej úhrade dlhu ani napriek opakovaným výzvam nedošlo, nároky zo zmienek si preto žalobkyňa 1) uplatnila v samostatných konaniach vedených na Mestskom súde Bratislava III. Žalobkyňa 2) sa stala oprávneným majiteľom zmenky vystavenej obchodnými spoločnosťami- bioplynovými stanicami. Keďže k dobrovoľnej úhrade zmenkovej sumy ani napriek výzvam žalobkyne 2) nedošlo, žalobkyňa 2) podala aj voči dlžníkovi návrh na vydanie zmenkového platobného rozkazu na Mestskom súde Bratislava III. Ako bolo uvedené, žalobný petít v prejednávanej spore je viazaný na určenie právnej neúčinnosti zmluvy o zriadení záložného práva uzatvorenej medzi dlžníkom a žalovanou 1), zmluvy o zriadení vecného bremena uzatvorenej medzi dlžníkom a žalovanou 2), darovacej zmluvy uzatvorenej medzi dlžníkom a žalovanou 2) a kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi žalovanou 2) a žalovanou 3), a to všetko vo vzťahu ku konkrétnej nehnuteľnosti, ktorú pôvodne vlastnil dlžník žalobkyne 1) a 2), ktorým je X. O., narodený XX. P. XXXX, bytom v U., Q. XXX/XX /otec žalovaného 2)/. Najvyšší súd už vo svojom rozhodnutí z 11. decembra 2019, sp. zn. 6Ndc/15/2019 vyslovil, že pre stanovenie súdnej príslušnosti je vždy významný obsah žaloby, ktorý formuluje žalobca, teda i to, akej súdnej ochrany sa dovoľáva. V okolnostiach toho ktorého prípadu teda nepôjde o prejudikovanie meritórneho rozhodnutia vo veci samej, ale o kritéria určujúce príslušnosť súdu ako jednej z podmienok konania. Žalobou sú teda v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka odporované ukracujúce právne úkony, ktoré sú právnym základom záväzkových vzťahov založených medzi stranami sporu.

14. V súdnej veci preto nejde o spor z burzových obchodov a ich sprostredkovania (§ 642 ObZ), ani z odplatných zmlúv týkajúcich sa cenných papierov podľa § 261 ods. 6 písm. c) Obchodného zákonníka, v ktorých prípadoch sa jedná o tzv. absolútny obchod, kedy sa záväzkové vzťahy spravujú príslušnou časťou Obchodného zákonníka bez ohľadu na povahu účastníkov konania. Rovnako v súdnej veci nejde o spor týkajúci sa vzťahov, ktoré vznikli pri zabezpečení plnenia záväzkov v záväzkových vzťahoch, ktoré sa spravujú danou časťou Obchodného zákonníka podľa predchádzajúcich odsekov, ako ani o spor týkajúci sa záložného práva k nehnuteľnostiam pri zabezpečení práv spojených s dlhopismi alebo záložného práva k cenným papierom (§ 261 ods. 7 ObZ). Pretože sa v danej veci nejedná o spor podľa druhej časti ObZ, prípadne o spor zo záväzkového vzťahu, ktorý možno podľa ustanovení § 261 a § 262 ObZ považovať za obchodný záväzkový vzťah (podľa tretej časti Obchodného zákonníka), predmetný spor nemôže byť sporom obchodnoprávnym. Žalobkyňa 1) a 2) sa žalobou domáhajú voči žalovaným 1) až 3) nároku podľa príslušných ustanovení OZ, a to určenia neúčinnosti ukracujúcich úkonov, ktorými došlo k zriadeniu záložného práva, zriadeniu vecného bremena a napokon i prevodu konkrétnej nehnuteľnosti pôvodne vlastnenej dlžníkom - fyzickou osobou, predmetom sporu je teda občianskoprávny nárok a jedná sa o občianskoprávny spor. Najvyšší súd pre úplnosť poznamenáva, že v spore vystupujú prevažne právnické osoby - obchodné spoločnosti a len jedna fyzická osoba, napriek

tomu, poukazujúc na charakter uplatneného nároku, nárok nevyplyva zo záväzkových vzťahov medzi podnikateľmi, vzniknutých pri ich podnikateľskej činnosti.

15. Vychádzajúc z uvedeného, Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že v prejednávacom občianskoprávnom spore, je v zmysle § 13, § 14 a 15 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 9 zákona o sídlach a obvodoch súdov, vecne a miestne príslušným súdom na prejednanie a rozhodnutie sporu Okresný súd Galanta, a to s ohľadom na skutočnosť, že žalovaný 2) je fyzickou osobou s adresou trvalého pobytu v meste Galanta a žalovaná 3) je právnickou osobou so sídlom v meste Galanta, nachádzajúcom sa v územnom obvode okresu Galanta, ktorý spadá do obvodu Okresného súdu Galanta. Navyše, žalobkyňa 1) a 2) podali žalobu na Okresný súd Galanta, čiže si zvolili miestne príslušný súd podľa adresy trvalého pobytu žalovaného 2) a sídla žalovanej 3), nie podľa sídla žalovanej 1), ktoré je v okrese Senec.

16. Nesúhlas Okresného súdu Mestského súdu Bratislava III s postúpením veci Okresným súdom Galanta je dôvodný, keďže na konanie v danom občianskoprávnom spore je pre územný obvod okresu Galanta, v ktorom má žalovaný 2) adresu trvalého pobytu a žalovaná 3) adresu sídla, vecne a miestne príslušný Okresný súd Galanta.

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.